

[Aksel Larsen.]

tilslutning; den kræver det modsatte. Blot folkeflertallet bliver liggende hjemme på sofaerne, kan en lov om suverænitetsovgivelse sejre ved folkeafstemning — og det er det, der gør paragraffen yderligere farlig, den var farlig nok i forvejen.

Når man tænker på, hvad der er sket i fortiden, hvor villigt rigsdagsflertallet har været til at slutte pagter og aftaler, som er farlige for landet, og som folket ikke ville have godkendt, hvis folket havde fået dem forelagt, når man så, hvor villigt rigsdagsflertallet var til at bøje sig for en fremmed besættelse af landet, når man tænker på de omstændigheder, hvorunder Atlantpagten blev godkendt, jaget gennem folketing og landsting, idet flertallet erklærede: vi vil ikke tillade denne vigtige sag at komme ud til folkeafstemning — så kan man ikke andet end nære de mest bange følelser med henblik på den måde, hvorpå et kommende folketingsflertal kan finde på at udnytte udenrigsparagraffen, § 20, med dens mulighed for overgivelse af den indenrigske myndighed til fremmed magt.

Derfor — uanset at vi lægger den allerstørste vægt på, at valgretsalderen bliver sat ned, uanset at vi anser tokammer-systemet for et system, der for Danmarks vedkommende har overlevet sig selv —, vi kan ikke med vor bedste samvittighed stemme for grundlovsforslaget, når det indeholder en paragraf som § 20. Det er ikke retfærdigt at gå ud og sige til befolkningen: her ligger et grundlovsforslag, og hvis vi nu ikke får valgretsalderen nedsat, hvis vi ikke får afskaffet landstinget, er det befolkningens egen skyld, for den kan blot møde frem og stemme ja. Befolkningen har ingen indflydelse haft på udformningen af dette grundlovsforslag; man har specielt nægtet at spørge befolkningen direkte, om den ønskede § 20 indført i grundloven.

Hvis ikke § 20, udenrigsparagraffen, bliver slettet af grundlovsforslaget under dets videre gang gennem rigsdagen, inden den når frem til folkeafstemning blandt vælgerne, så ser jeg ikke, at vælgerne har andet middel til nødværge mod national selvopgivelse end at stemme imod denne grundlov, idet man siger: vel ønsker vi nedsat valgretsalder, vel ønsker vi at slippe af med landstinget, men vi vil ikke gå med til, at

der i Danmarks Riges Grundlov findes en paragraf, som giver et tilfældigt folketingsflertal og regeringen magt til at overgive den indenrigske myndighed i Danmark til en fremmed magt. Vi kommunister vil i hvert fald ved denne afstemning her i folketinget af hensyn til § 20 — udelukkende af hensyn til § 20 — stemme imod grundlovsforslaget.

P. M. Dam: Jeg vil gerne have lov til at motivere, hvorfor jeg ved afstemningen agter at stemme for grundlovsforslaget.

Man kan vist uden at overdrive sige, at Norden er den plet på jordkloden, hvor idealerne om frihed og tryghed har nået det smukkeste stade: frihed for ånden og al livsudfoldelse, der stiler imod et harmonisk fællesskab uden at gå den enkeltes eller enkelte menneskegrupperes ret til at leve og indrette tilværelsen i samklang med deres naturel og særlige livsbetingelser for nær; tryghed for og værn om den enkeltes ukrænkelige livsret med forpligtelse til at give denne et indhold, der indebærer garantien for opnåelse af et samfund, hvor ingen er proletariseret og sat udenfor livets goder, et samfund *free from want*, som det hedder i erklæringen om menneskerettighederne.

Disse idealer er nedfældet i det foreliggende forslag til Danmarks Riges Grundlov. På enkelte punkter divergerer udtryksformen noget for dybest set det samme standpunkt hos et flertal og et mindretal. Mindretallet udtrykker sig således mere kategorisk vedrørende sidstnævnte forpligtelse for samfundet til at sikre den enkelte imod arbejdsløshedens forbandelse. Men jeg synes, at i flertallets formulering ligger der en lige så stærk forpligtelse for en regering og et folketing, der føler sig bundet af grundlovens ånd, idet samfundets grundlovmæssige forpligtelse til at søge at skaffe beskæftigelse til alle klart og tydeligt anerkendes.

Grundloven forudsætter selvfølgelig en regering og et folketing, der på demokratisk vis er udgået af folket og således bundet af grundlovens ånd. Skulle det ske, at man kom ud for den ulykke, at landet fik en regering med totalitære tilbøjeligheder, vil det vise sig, ifølge de sørgelige erfaringer, man har gjort i andre lande, at det i så tilfælde er ganske uden betydning, hvilken ordlyd og form grundloven har.

Det er klart, at stod det til en socialdemokrat, en venstremand eller et medlem af et